

ประกาศกรมประมง

เรื่อง กำหนดมาตรฐานสถานกักกันสัตว์น้ำและที่พักซากสัตว์น้ำ

ตามที่กรมปศุสัตว์ได้ออกระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการตรวจรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำและที่พักซากสัตว์น้ำเพื่อการนำเข้า นำออกหรือนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้กรมประมงดำเนินการประกาศมาตรฐานสถานกักกันสัตว์น้ำและที่พักซากสัตว์น้ำเพื่อให้การรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำและที่พักซากสัตว์น้ำที่มีใช้ของกรมปศุสัตว์เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้การควบคุมโรคระบาดจากการนำเข้าสัตว์น้ำหรือซากสัตว์น้ำ นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ แห่งระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการตรวจรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำและที่พักซากสัตว์น้ำเพื่อการนำเข้า นำออกหรือนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๔ อธิบดีกรมประมงจึงออกประกาศกำหนดรายละเอียดมาตรฐานการตรวจรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำหรือที่พักซากสัตว์น้ำเพื่อการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ประกาศฉบับนี้มีผลบังคับเมื่อพ้น ๓๐ วันนับถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายวิมล จันทโรทัย)

อธิบดีกรมประมง

ขอบข่าย

มาตรฐานสถานกักกันสัตว์น้ำนี้ เป็นมาตรฐานสำหรับสถานกักกันสัตว์น้ำมีชีวิตจากการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร ที่ใช้กักกันสัตว์น้ำเพื่อป้องกัน สังกตอาการ และตรวจวิเคราะห์โรค เพื่อประโยชน์ ในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรคชนิดที่ต้องควบคุม โดยเน้นการจัดการด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยทางชีวภาพเป็นหลัก

นิยาม

สัตว์น้ำ หมายถึง สัตว์ประเภท กุ้ง จระเข้ ตะพาบน้ำ เต่า ปลา ปู หอย และให้หมายความรวมถึง สัตว์น้ำประเภทอื่นที่จะได้มีการกำหนดให้เป็นสัตว์ชนิดอื่นตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

สถานกักกันสัตว์น้ำ หมายถึง สถานกักกันสัตว์น้ำเพื่อการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

ข้อกำหนด

๑. ความเป็นสัดส่วนของสถานกักกันสัตว์น้ำ

สถานกักกันสัตว์น้ำต้องแยกจากสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำส่วนอื่นอย่างชัดเจน

๒. ผนังกันรอบสถานกักกันสัตว์น้ำ

สถานกักกันสัตว์น้ำต้องมีผนังที่สามารถป้องกันการกระเด็น การรั่วซึม และการไหลของน้ำไปสู่พื้นที่ นอกบริเวณห้องกักกัน และสามารถป้องกันสัตว์ต่างๆ เช่น สุนัข แมว นก ปู ฯลฯ ไม่ให้ผ่านเข้า-ออกได้

๓. ระบบป้องกันเชื้อโรคที่อาจติดมากับบุคคลที่ผ่านเข้า-ออกสถานกักกันสัตว์น้ำ

๓.๑ สถานกักกันสัตว์น้ำมีทางเข้า-ออกทางเดียวเพื่อป้องกันสัตว์ต่าง ๆ และผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง เข้ามาภายในสถานกักกัน

๓.๒ บริเวณทางเข้า-ออก มีอ่างล้างมือซึ่งมีท่อต่อไปยังบ่อฆ่าเชื้อในน้ำทิ้ง และมีอ่างย่ำเท้าที่มี ทางเดินผ่านน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนเข้า-ออกจากสถานกักกัน ซึ่งเป็นอ่างที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ มีขนาดความ กว้างของขอบด้านในไม่ต่ำกว่า ๑ เมตร และมีความยาวเลยขอบประตูออกไปทั้งสองข้าง เพื่อป้องกันการก้าว ข้ามโดยไม่ผ่านน้ำยาฆ่าเชื้อ สำหรับสารเคมีฆ่าเชื้อโรคที่แนะนำให้ใช้ ได้แก่ ไอโอดีน (Iodine หรือ Iodophors) ๒๐๐ กรัมของสารออกฤทธิ์ต่อน้ำ ๑ ตัน หรือแคลเซียมไฮโปคลอไรท์ ๒๐๐ กรัมของสารออกฤทธิ์ต่อน้ำ ๑ ตัน และจะต้องเปลี่ยนน้ำและเติมสารเคมีฆ่าเชื้อใหม่ทุกวัน

๓.๓ มีรองเท้าบูทยางที่ไม่รั่วหรือชำรุดให้เปลี่ยน และควบคุมให้ใช้เฉพาะในสถานกักกัน สัตว์น้ำเท่านั้น

๔. ระบบฆ่าเชื้อในน้ำทิ้ง

๔.๑ ระบบฆ่าเชื้อในน้ำทิ้งของสถานกักกันสัตว์น้ำ ต้องแยกจากระบบการเลี้ยงสัตว์น้ำส่วนอื่น ทางระบายน้ำจากระบบกักกันสู่ระบบฆ่าเชื้อในน้ำทิ้งต้องสามารถป้องกันการปนเปื้อนของเชื้อโรคสู่ระบบการ เลี้ยงสัตว์น้ำส่วนอื่นและสิ่งแวดล้อม โดยบ่อฆ่าเชื้อในน้ำทิ้งต้องมีความจุทั้งหมดไม่น้อยกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์

ของความจุของบ่อกักกันและต้องเป็นบ่อที่อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ดี มีการป้องกันไม่ให้เชื้อโรคออกไปปนเปื้อนนอกระบบ

กรณีที่มีระบบกรองในบ่อกักกันหรือระบบอื่นๆมาช่วยฆ่าเชื้อในน้ำก่อนทิ้งปริมาณของบ่อฆ่าเชื้อต้องมีความจุไม่น้อยกว่า ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ของความจุของบ่อกักกัน

๔.๒ น้ำทิ้งจากสถานกักกันต้องมีการฆ่าเชื้อก่อนปล่อยสู่สภาพแวดล้อมในขณะที่ยังไม่ทราบผลการตรวจโรค และต้องระมัดระวังหรือป้องกันการทิ้งสารเคมีฆ่าเชื้อที่มีความเข้มข้นสูงสู่สภาพแวดล้อม ตัวอย่างวิธีการฆ่าเชื้อในบ่อฆ่าเชื่อน้ำทิ้ง ได้แก่ การใช้คลอรีนผง หรือแคลเซียมไฮโปคลอไรท์ (Calcium hypochlorite) ๓๐ กรัม ของสารออกฤทธิ์ต่อน้ำ ๑ ตัน ทิ้งไว้อย่างน้อย ๓ ชั่วโมง แล้วเติมโซเดียมไฮโอซัลเฟต ๘๕ กรัมต่อน้ำ ๑ ตัน เพื่อทำลายฤทธิ์ของคลอรีน หรือทิ้งไว้จนกว่าคลอรีนจะสลายไปเอง

๕. สุขลักษณะของสถานกักกันสัตว์น้ำ

๕.๑. มีการป้องกันการหลุดรอดของสัตว์น้ำออกสู่ภายนอกสถานกักกัน เช่น มีตาข่ายคลุมบ่อเพื่อป้องกันการกระโดดออกของสัตว์น้ำ มีตะแกรงกันทางระบายน้ำออก หรือใช้ระบบน้ำหมุนเวียนแบบปิด

๕.๒ บ่อกักกันต้องมีจำนวนและขนาดเพียงพอกับจำนวนและขนาดของสัตว์น้ำที่จะกักกัน และมีการทำหมายเลขประจำบ่อที่ชัดเจนและถาวรทุกบ่อ โดย

๕.๒.๑ บ่อกักกันปลาкарพ์ที่มีระบบกรองที่ดีและให้อากาศสมบูรณ์ สามารถปล่อยปลาไม่เกินอัตราที่กำหนดดังนี้

ความยาวปลา (ซม.)	จำนวนปลาสูงสุด (ตัว/ลบ.ม.)
≤ ๑๐	๖๐๐
> ๑๐-๑๕	๒๕๐
> ๑๕-๒๕	๑๕๐
> ๒๕-๓๕	๕๐
> ๓๕-๔๕	๒๐
> ๔๕-๕๕	๑๒
ความยาวปลา (ซม.)	จำนวนปลาสูงสุด (ตัว/ลบ.ม.)
> ๕๕-๖๕	๘
> ๖๕-๗๕	๔
> ๗๕	๓

๕.๒.๒ บ่อกักกันปลาทองที่มีระบบกรองที่ดีและให้อากาศอย่างสมบูรณ์ สามารถปล่อยปลาไม่เกินอัตราที่กำหนดดังนี้

ความยาวปลา (ซม.)	จำนวนปลาสูงสุด (ตัว/ตร.ม.)
๑-๓	๕๐๐
> ๓-๕	๓๐๐
> ๕-๗	๑๕๐
> ๗-๙	๑๐๐
> ๙-๑๑	๕๐
> ๑๑-๑๕	๓๐
> ๑๕	๒๐

๕.๒.๓ บ่อกักกันปลากะรังที่มีระบบกรองที่ดีและให้อากาศสมบูรณ์ สามารถปล่อยปลาไม่เกินอัตราที่กำหนด ดังนี้

ความยาวปลา (ซม.)	จำนวนปลาสูงสุด (ตัว/ลบ.ม.)
๑- ๒	๑๐๐๐
> ๒-๕	๓๐๐
> ๕-๑๐	๑๐๐
> ๑๐-๑๕	๕๐
พ่อแม่พันธุ์	๑

๕.๒.๔ บ่อกักกันกุ้งที่มีระบบกรองที่ดีและให้อากาศสมบูรณ์ สามารถปล่อยพ่อแม่พันธุ์กุ้งในอัตราไม่เกิน ๑๐ ตัวต่อตารางเมตร

๕.๒.๕ บ่อกักกันหอยเป่าฮื้อที่มีระบบกำจัดของเสียที่มีประสิทธิภาพสามารถกักกันหอยในอัตราไม่เกิน ๑ กิโลกรัมต่อตารางเมตร

๕.๓ พื้นที่ภายในสถานกักกันสัตว์น้ำต้องมีระบบระบายน้ำ หรือการจัดการน้ำทิ้งและน้ำล้นให้ลงสู่บ่อฆ่าเชื้อในน้ำทิ้งทั้งหมด

๕.๔ สภาพภายในสถานกักกัน พื้นทางเดิน ทางระบายน้ำ บ่อกักสัตว์น้ำ ระบบให้อากาศ มีการรักษาความสะอาด จัดพื้นที่เป็นสัดส่วนให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี

๕.๕ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในสถานกักกันสัตว์น้ำ เช่น สวิง สายยาง หัวทราย ฯลฯ ต้องมีการทำความสะอาดหลังการใช้งาน มีการจัดเก็บเป็นระเบียบ และไม่นำไปใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากกิจกรรมการกักกันสัตว์น้ำ

๕.๖ ขยะหรือสิ่งที่ไม่ต้องการในสถานกักกันสัตว์น้ำต้องมีการกำจัดที่ถูกต้อง เช่น ถูพลาสติก/ ภาชนะบรรจุสัตว์น้ำต้องฆ่าเชื้อก่อนทิ้ง หรือนำไปใช้ต่อ

๖. ระบบน้ำใช้และระบบให้อากาศ

๖.๑ สถานกักกันต้องมีบ่อพักน้ำที่สามารถเก็บกักน้ำสำหรับใช้ในระหว่างกักกันได้อย่างเพียงพอ โดยสถานกักกันปลาทอง/ปลาคาร์พ/กุ้งทะเล ต้องมีบ่อพักน้ำปริมาตรอย่างน้อย ๒๕ เปอร์เซ็นต์ของปริมาตรบ่อกักกัน สถานกักกันปลากะรังต้องมีบ่อพักน้ำปริมาตรอย่างน้อย ๓๐ เปอร์เซ็นต์ของปริมาตรบ่อกักกัน และสถานกักกันหอยต้องมีบ่อพักน้ำปริมาตรไม่น้อยกว่า ๒ เท่าของปริมาตรบ่อกักกัน

๖.๒ น้ำที่ใช้ในสถานกักกันสัตว์น้ำ ต้องใส สะอาด หากใช้น้ำประปาต้องมีการทำลายฤทธิ์ของคลอรีน หรือพักไว้จนกว่าคลอรีนจะสลายตัวถึงระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำ หากใช้น้ำจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่ น้ำประปาหรือน้ำบาดาลต้องมีการกรองและฆ่าเชื้อในน้ำแล้วทำลายฤทธิ์ของสารฆ่าเชื้อจนอยู่ในระดับที่ปลอดภัยต่อสัตว์น้ำ ตัวอย่างวิธีการฆ่าเชื้อในระบบเตรียมน้ำ ได้แก่ การใช้คลอรีนผง หรือแคลเซียม ไฮโปคลอไรท์ (Calcium hypochlorite) ๓๐ กรัม ของสารออกฤทธิ์ต่อน้ำ ๑ ตัน ทิ้งไว้อย่างน้อย ๓ ชั่วโมง แล้วเติมโซเดียม ไฮโอซัลเฟต ๘๕ กรัมต่อน้ำ ๑ ตัน เพื่อทำลายฤทธิ์ของคลอรีน หรือทิ้งไว้จนกว่าคลอรีนจะสลายไปเอง หรืออาจใช้ออโซน (Ozone) ปริมาณ ๐.๒-๑ มิลลิกรัม/ลิตร นาน ๓ นาที แทนการใช้คลอรีน

๖.๓ มีระบบให้อากาศในน้ำที่ใช้ในสถานกักกันสัตว์น้ำ โดยเฉพาะกรณีที่ใช้ร่วมกับระบบอื่น ต้องมีระบบกักน้ำไหลย้อนกลับของน้ำเข้าไปในท่อลม

๗. อาหาร ยา และสารเคมี

๗.๑ ให้อาหารสำเร็จรูป ต้องเป็นอาหารที่มีการเก็บรักษาอย่างดีในภาชนะที่ปิดมิดชิด ป้องกันแสงแดด และความชื้น รวมทั้งป้องกันสัตว์ เช่น นก หนู และแมลง

๗.๒ การใช้ยาและสารเคมี ควรใช้เมื่อจำเป็นเท่านั้น ใช้ด้วยความระมัดระวัง และไม่ทิ้งสารเคมีที่มีความเข้มข้นสูงลงสู่สภาพแวดล้อม มีการเก็บยาและสารเคมีเป็นระเบียบ ในภาชนะที่ปิดมิดชิด ป้องกันแสงแดด และความชื้น หรือเก็บตามคำแนะนำที่ระบุไว้ที่บรรจุภัณฑ์ และเก็บในที่ที่ปลอดภัย

๘. บุคลากรสำหรับดูแลสัตว์น้ำระหว่างกักกัน

มีบุคลากรสำหรับดูแลสัตว์น้ำระหว่างกักกันโดยเฉพาะ

๙. ข้อปฏิบัติในระหว่างการกักกันสัตว์น้ำ

๙.๑ ในระหว่างการกักกัน ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์น้ำออกจากบริเวณกักกันโดยเด็ดขาด

๙.๒ หากได้รับหนังสืออนุญาตให้ปล่อยกักกันจากกรมประมงแล้ว ให้ทำการฆ่าเชื้อโรค และทำความสะอาดระบบกักกันทั้งหมดก่อนที่จะนำสัตว์น้ำชุดใหม่เข้ากักกัน

๙.๓ หากพบว่าสัตว์น้ำที่กักกันป่วยหรือมีอาการผิดปกติ ให้แจ้งกรมประมงทันทีและทำการควบคุมโรคตามคำแนะนำของกรม ฯ อย่างเคร่งครัด

๙.๔ สัตว์น้ำที่ตายในขณะกักกันต้องเก็บรักษาในภาชนะที่ปิดมิดชิด และแช่เย็นหรือแช่เยือกแข็งไว้ในสถานกักกัน เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้ทำการตรวจสอบโรค และตรวจนับจำนวนสัตว์น้ำ ภายในสถานกักกัน สัตว์น้ำต้องมีอุปกรณ์แช่เย็น หรือแช่เยือกแข็ง หรือสถานที่วางสำหรับวางอุปกรณ์แช่เย็นหรือแช่เยือกแข็ง เพื่อเก็บซากสัตว์น้ำที่ตายระหว่างกักกัน

๙.๕ ในระหว่างการกักกันสัตว์น้ำไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าไปในสถานกักกันสัตว์น้ำ

๑๐. เอกสารบันทึกการปฏิบัติงาน และประวัติสัตว์น้ำระหว่างการกักกันและหลังการกักกัน

๑๐.๑ มีคู่มือการปฏิบัติงานประจำสถานกักกันสัตว์น้ำที่มีเนื้อหาครอบคลุมข้อกำหนดของการกักกันสัตว์น้ำ และมีแผนผังแสดงพื้นที่ใช้สอยของสถานกักกันอย่างชัดเจน

๑๐.๒ กรณีใช้น้ำจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากน้ำประปาหรือน้ำบาดาล ต้องมีการบันทึกข้อมูลการใช้และการทำความสะอาดระบบเตรียมน้ำทุกครั้ง

๑๐.๓ มีการบันทึกข้อมูลการใช้ระบบฆ่าเชื้อในน้ำทิ้งอย่างครบถ้วนและสม่ำเสมอ

๑๐.๔ มีการบันทึกข้อมูลการเตรียม การเติม หรือการเปลี่ยนถ่ายน้ำยาฆ่าเชื้อในอ่างน้ำยาสำหรับบุคคลเดินผ่านก่อนเข้า - ออกสถานกักกันสัตว์น้ำอย่างสม่ำเสมอ

๑๐.๕ มีการบันทึกการเข้า- ออกสถานกักกันสัตว์น้ำของทั้งบุคลากรผู้ดูแลสัตว์น้ำและเจ้าหน้าที่ของกรมประมง

๑๐.๖ มีการบันทึกสุขภาพ อาการป่วย การตาย และการบำบัดรักษาสัตว์น้ำที่กักกันอย่างสม่ำเสมอ

๑๐.๗ มีการบันทึกข้อมูลที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้เกี่ยวกับชนิด จำนวน แหล่งที่มาของสัตว์น้ำที่ถูกส่งกักกัน และการเคลื่อนย้ายสัตว์น้ำภายในสถานกักกัน

๑๐.๘ มีการบันทึกการเคลื่อนย้ายสัตว์น้ำหลังจากถอนการกักกันอย่างสม่ำเสมอ

๑๐.๙ มีการจัดเก็บเอกสารที่ออกให้โดยกรมประมง รวมทั้งบันทึกการปฏิบัติงานต่างๆ อย่างเป็นระเบียบ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบย้อนกลับได้ไม่น้อยกว่า ๒ ปี